

.....
การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัด
ร้อยแก่นสารสินธุ์

Fostering Community Participation in Solving Drug Abuse in the Broken Families in the
Roi Kaen Sarasin Provincial Group

นภธร ศิวรัตน์

Napathorn Sivarat

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Faculty of Law, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

E-mail: siying981@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-2203-969X>

Received 23/02/2023

Revised 01/03/2023

Accepted 06/03/2023

บทคัดย่อ

สถานการณ์ปัญหาและสำรวจแนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดนับวันจะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ส่วนหนึ่งของสามเหตุย่อมาจากปัญหาทางครอบครัวซึ่งมีผลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น อย่างไรก็ตามการเรียนรู้และการปรับตัวทางสังคมของเด็กไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่ได้รับอิทธิพลจากครอบครัว หากครอบครัวมีความบกพร่องก็ย่อมส่งผลกระทบต่อสมาชิกในครอบครัวขาดความสมดุลซึ่งมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมและนำไปสู่การมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ดังนั้นการวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสาเหตุของการติดยาเสพติดในครอบครัวในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ (2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยปัจจัยครอบครัวได้แก่รูปแบบครอบครัว การทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และความแตกแยกในครอบครัวต่อการใช้ยาเสพติดของครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ (3) เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ กลุ่มประชากรคือชุมชนและกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 40 คน ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยการจัดสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า (1) สาเหตุของปัญหาการติดยาเสพติด 4 ประการคือ (ก) เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (ข) สาเหตุจากการถูกหลอกลวง (ค) สาเหตุที่เกิดจากความเจ็บป่วยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และ (ง) ด้านสิ่งแวดล้อมและครอบครัว เช่น การคบเพื่อนไม่ดี อาศัยอยู่ใกล้แหล่งชุมชนที่ค้ายาเสพติดหรือมีบุคคลในครอบครัวเสพยาเสพติด (2) ผลกระทบระดับครอบครัวผู้เสพยาเสพติดไม่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ปล่อยปละละเลยในการทำหน้าที่ของตนเองทำให้ครอบครัวเดือดร้อนรวมทั้งกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจเพราะเงินส่วนหนึ่งครอบครัวจะสูญเสียไปกับยาเสพติดอย่างไร้ประโยชน์สร้างความ

[269]

Citation:

นภธร ศิวรัตน์. (2566).การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (2), 269-280

Sivarat, N., (2023). Fostering Community Participation in Solving Drug Abuse in the Broken Families in the Roi Kaen Sarasin Provincial Group.

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (2), 269-280; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.69>

.....
เด็กรื้อนต่อครอบครัวทำให้ครอบครัวถูกรุณหา ทำให้ครอบครัวเสียหายชื่อเสียงวงศ์ตระกูล (3) การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนมีความแตกต่างกันในเรื่องดังต่อไปนี้ (ก) ขนาดของพื้นที่ชุมชน (ข) จำนวนประชากรของชุมชน (ค) ชุมชนเมืองและชุมชนในชนบท (ง) สภาพแวดล้อมและครอบครัวของชุมชน และ (จ) ความเป็นชุมชนที่มีอยู่ในเขตพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความหลากหลายของวิถีชีวิตที่เป็นชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำสำคัญ: การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน; การแก้ไขปัญหาเสพติด; ครอบครัวที่แตกแยก

Abstract

The situation of the problem and the exploration of the prevention and treatment of drug problems are becoming more and more serious. One of the three causes is likely to be family problems that affect drug use by adolescents. However, the child's social learning and social adjustment do not occur naturally but are influenced by the family if the family is defective, it will affect the family members lacking balance, which affects the development of personality. That is inappropriate and leads to drug-related behaviors. Therefore, this research has a purpose; (1) To study the causes of family drug addiction in the Roi Kaen Sarasin Province group. (2) To study the influence of family factors such as family pattern, family functioning, family relationship, family parenting style, and family rift on drug use in broken families in Roi Kaen Sarasin Provincial Group. And (3) To analyze the development of standard criteria for enhancing community participation in resolving drug problems in families that are divided in Roi Kaen Sarasin Province Group. The cohort is the community and target group of 40 key informants, which is qualitative research. Research tools consisted of focus groups, and in-depth interviews. The data were analyzed using qualitative analysis. The results showed that; (1) The problematic state of drug addiction is caused by four main reasons: (a) caused by ignorance, (b) caused by deceit, (c) caused by physical and mental illness, and (d) environmental and familial causes such as bad friendships, Live near a community where drug traffickers or family members use them. (2) Impact at the family level, the drug user has no responsibility for the family, neglects to perform their duties, causing trouble to the family, and affects the economic situation because part of the family's money will be wasted on drugs uselessly. Troubles against the family cause the family to be condemned and damage the family's reputation. (3) The community's prevention and solution to drug problems are

[270]

Citation:

นภธร ศิวารัตน์. (2566). การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (2), 269-280

Sivarat, N., (2023). Fostering Community Participation in Solving Drug Abuse in the Broken Families in the Roi Kaen Sarasin Provincial Group.

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (2), 269-280; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.69>

different in the following matters; (a) the size of the community area, (b) the population of the community, (c) the urban and rural communities, (d) the environment and family of the community, and (e) the community presence within the cluster area. Roi Kaen Sarasin Province is a community in an area with a variety of community lifestyles in the Northeast region.

Keywords: Strengthening Community Engagement; Tackling Drug Addiction; Broken Families

บทนำ

สถานการณ์ปัญหาและสำรวจแนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ข้อมูลจำนวน 309 แห่ง สถานการณ์ความรุนแรงของปัญหายาเสพติดโดยรวมในพื้นที่อยู่ในระดับปานกลางและรุนแรงมากถึงร้อยละ 46.30 (143) ประเภทยาเสพติดที่พบในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุดคือ ยาบ้า ร้อยละ 96.1 (297) กลุ่มที่เสพมากที่สุดคือ วัยรุ่นตอนปลาย/วัยทำงานร้อยละ 62.1 (192) ส่วนแนวปฏิบัติในการป้องกันยาเสพติดส่วนใหญ่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการมอบหมายให้งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร้อยละ 72.5 (224) สำนักปลัด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 14.6 (45) เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีการจัดกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เรื่องโทษของยาเสพติดร้อยละ 97.1 (300) รองลงมาคือ การท ากิจกรรมผ่านสถานศึกษาท้องถิ่นในการป้องกันปัญหายาเสพติดร้อยละ 96.4 (298) ส่วนกิจกรรมด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดพบว่า มีการติดตามดูแลผู้เสพยาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 63.4 (196) การจัดกิจกรรมบำบัด การรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 60.8 (188) ส่วนปัญหาที่พบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของท้องถิ่นคือขาดความร่วมมือในการจัดการปัญหา เช่น ผู้นำท้องที่ปกปิดข้อมูลมากถึงร้อยละ 62.8 (194) ระเบียบหรือกฎหมายไม่เอื้ออำนวย เช่น อำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน ร้อยละ 34.6 (107) และขาดงบประมาณสนับสนุนจาก ฝ่ายนโยบายร้อยละ 25.6 (79) สำหรับแนวปฏิบัติที่ดีในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของท้องถิ่น ประการแรก มีการด ำเนินนโยบายด้าน การป้องกันและแก้ไขผ่านกลไกแผนพัฒนาท้องถิ่น และประการที่สอง การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดผ่านกลไกชุมชน ภายใต้กองทุนแม่ของแผ่นดิน ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่สำคัญเป็นจุดเริ่มต้นของการวางรากฐานในการพัฒนา คุณภาพชีวิตโดยมีการอบรมเลี้ยงดู ปลูกฝังขัดเกลาทางด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นเป็นสมาชิกของสังคมที่มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพ (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2554)

ครอบครัวเป็นแหล่งสร้างนิสัยความคิด ความเชื่อค่านิยม และทัศนคติสำหรับครอบครัวที่มีวัยรุ่น อิทธิพลของครอบครัวจึงมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาบุคลิกภาพทั้งทางกายและใจของเด็ก (เดชา ศิริเจริญ, 2552) การเรียนรู้และการปรับตัวทางสังคมของเด็กไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่ได้รับอิทธิพลจากครอบครัว หากครอบครัวมีความบกพร่องก็ย่อมส่งผลกระทบต่อสมาชิกในครอบครัวขาดความสมดุล ในครอบครัว มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม นำไปสู่การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น พฤติกรรมเเกร่ ก้าวร้าว ติดยาเสพติดหรือเป็นหนทางสู่การกระทำผิดของวัยรุ่น จากการทบทวน วรรณกรรมที่ผ่านมางานวิจัยด้านครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นพบว่ารูปแบบครอบครัวมีผลต่อการใช้ยาเสพติดโดยตรงใน

[271]

Citation:

นภสร ศิวรัตน์. (2566).การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (2), 269-280

Sivarat, N., (2023). Fostering Community Participation in Solving Drug Abuse in the Broken Families in the Roi Kaen Sarasin Provincial Group.

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (2), 269-280; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.69>

ลักษณะครอบครัวที่แตกแยก ส่งผลต่อความอบอุ่นในครอบครัว (พิชิต บัณฑิตเอก, 2552; ยุพา พูนขำ, ประกาย ดาว พรหมประพัฒน์, กอบกุล ไพศาลอึ้งพงษ์ และธนภูมิ สามัคคีคารมณ, 2553) และการที่บิดามารดา แยกทางกัน หย่าร้างกัน มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของเยาวชน (วนัญญา แก้วแก้วปาน, 2560)

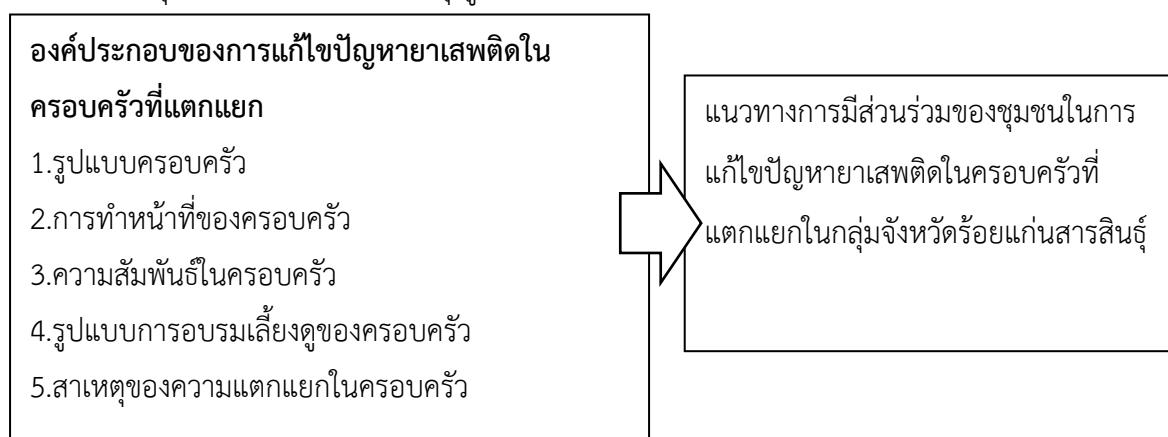
ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยการศึกษาสาเหตุของการติดยาเสพติดในครอบครัว และอิทธิพลของปัจจัยปัจจัยครอบครัวได้แก่รูปแบบครอบครัว การทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และความแตกแยกในครอบครัวต่อการใช้ยาเสพติดของครอบครัวที่แตกแยก และการหาแนวทางแก้ไขในการมุ่งสู่การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาชาติที่สำคัญในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของการติดยาเสพติดในครอบครัวในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยปัจจัยครอบครัวได้แก่รูปแบบครอบครัว การทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และความแตกแยกในครอบครัวต่อการใช้ยาเสพติดของครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
3. เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งศึกษาเรื่องการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ได้แบ่งขอบเขตของการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดยาเสพติดและการติดยาเสพติดในครอบครัวแตกแยก พร้อมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

การทำวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งวิจัยเรื่องการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยกำหนดขั้นตอนไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากทั้งสองด้านมาวิเคราะห์สังเคราะห์จนได้องค์ความรู้ในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดโดยมีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกเป็นฐาน จากนั้นจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1) คัดเลือกชุมชนและกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย

1.1 จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 10 คน

1.2 จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 10 คน

1.3 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 คน

1.4 จังหวัดขอนแก่น จำนวน 10 คน

รวม จำนวน 40 คน

3) จัดสนทนากลุ่ม (Focus group) จังหวัด ละ 1 ครั้ง เพื่อหาสาเหตุและสภาพของปัญหา และแนวทางแก้ไขยาเสพติดในครอบครัวแตกแยก

4) การสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยเครื่องมือที่สร้างขึ้นและได้ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้ว เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่ครบถ้วนและชัดเจน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เสนอต่อผู้นำชุมชนทั้ง 4 จังหวัด คือ ๑) จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) จังหวัดมหาสารคาม 3) จังหวัดร้อยเอ็ด 4) จังหวัดขอนแก่น เพื่อขออนุญาตดำเนินการวิจัย และลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัยโดยการทำกิจกรรมกลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2) ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการลงพื้นที่ด้วยการทำกิจกรรมกลุ่มการสนทนากลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์เชิงลึก ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการวิจัยจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3) ผู้วิจัยกำหนดนัดหมาย วัน เวลาและสถานที่ที่จะทำกิจกรรมกลุ่มการสนทนากลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์เชิงลึก

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2563 – 30 กันยายน 2563

2) การลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อการสัมภาษณ์เชิงลึก ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2563 – 3 ตุลาคม 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์การสังเกตการณ์ การสนทนากลุ่มย่อย การจดบันทึก โดยการเสนอข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ ด้วยการตีความ การแปรความ และการจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์แล้ววิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาวิธี (Descriptive Analysis) ตามหลักการของอุปนัยวิธี (Inductive Method) โดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นแนววิเคราะห์เพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงที่ได้ จากการวิจัยโดยกำหนดการวิเคราะห์ไว้ดังนี้ (1) จัดหมวดหมู่ข้อมูลจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ได้มาทั้งหมดและการสัมภาษณ์เชิงลึก (2) จำแนกข้อมูลในด้านต่างๆ ตามวัตถุประสงค์อย่างเป็นระบบ (3) เปรียบเทียบข้อมูลที่มีลักษณะเหมือนและต่างกัน (4) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา หลักการอุปนัย โดยวิธีวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาเสพติดในครอบครัว และ (5) สรุปการวิเคราะห์และอภิปราย

ผลการวิจัย

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ พบผลการวิจัยดังนี้

1. สาเหตุของการติดยาเสพ ได้แก่

1.1 เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ว่า โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่เกิดจากความคึกคะนองและการอยากรู้อยากลอง ผู้ที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ที่เป็นวัยรุ่นที่มี ความต้องการอยากรู้อยากเห็น ต้องการทดลองสิ่งแปลกใหม่อยู่เสมอ รวมทั้งพวกที่อดทนต่อการ เป็นฮีโร่และอยากให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับตนเอง ทอลองยาเสพติดโดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่ตามมา เมื่อทดลองครั้งแรกอาจจะมีความรู้สึกดีหรือไม่ดีก็ตามแต่เมื่อทดลองเสพอีก ก็ถึงขั้นที่ติดยาเสพติดได้แต่ยาเสพติดบางตัวถึงแม้ทดลองครั้งเดียวก็สามารถติดได้เช่นกัน ในการคบเพื่อน เช่นกัน ถ้าเพื่อนในกลุ่มมีคนติดยาเสพติดอยู่แล้ว โอกาสในการที่จะถูก ชักชวนให้เสพยาเสพติดมีสูงเพราะเมื่อตนเองเสพยอมชักชวนให้เพื่อนเสพด้วยทำให้เกิดการทดลองใน สิ่งที่ดีๆ ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นที่มีปัญหาครอบครัวแตกแยกขาดความอบอุ่น ต้องการหาที่พึ่งพิงทางใจ เมื่อถูกชวนด้วยวิธีการใดๆ ก็ตามไม่ว่าท้ายสุด

[274]

เมื่อลองแค่ครั้งเดียวอาจจะติดได้ การหลงผิดคิดเชื่อว่าการเสพติดทำให้มีความขยันอดทนทำงานได้มากๆ อ่านหนังสือได้นานๆ หรือขยันปลอดโปร่งจิตใจ เมื่อทดลองเสพติด สารเสพติด เช่น ยาบ้า ยาขยัน เป็นต้น

1.2 สาเหตุจากการถูกหลอกลวง โดยมีพ่อค้าที่ไม่หวังดี ทำการผสมสารเสพติดลงไปในอาหารเพื่อให้คนมาซื้อเรื่อยๆ เมื่อกินอาหารหรือขนมที่มี สารเสพติดรวมในอาหารโดยไม่รู้ตัวตนเองได้เสพติดนั้นไป ต่อมาเมื่อรู้สึกอยากอาหารนั้น อีกเรื่อยๆ โดยไม่ทราบว่าตนเองติดยาเสพติดที่ผสมในอาหาร จนกระทั่งร่างกายเสื่อมโทรม สุขภาพ เสื่อมลงไปเรื่อยๆ ไปตรวจถึงทราบว่าตนเองได้ติดยาเสพติดนั้นไปแล้วต้องได้รับการรักษาที่ยาวนาน

1.3 สาเหตุที่เกิดจากความเจ็บป่วย ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทางด้านร่างกายมักเกิดกับผู้ที่มีความเจ็บปวดอย่างรุนแรง มีโรคประจำตัวหรือได้รับอุบัติเหตุก็ต้องอาศัยสารที่ทำให้อาการปวดลดลงถึงแม้จะชั่วคราวก็ตามคนเหล่านั้นก็จะแสวงหาตัวยาเพื่อให้ตนเองดีขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งมีอาการติดสารเสพติดนั้นได้ส่วนทางด้านจิตทางด้านจิตใจ มักจะเกิดกับคนที่มีอาการวิตกกังวล เครียด ผิดหวัง เศร้า เสียใจ ในชีวิต เป็นการป่วยทางจิต ที่ต้องแสวงหาหรือสารเสพติดเพื่อมา บรรเทาอาการเหล่านี้ให้ตนเองมีความสุข หายเครียดชั่วคราวเท่านั้น ไม่ทำการรักษาที่ต้นเหตุของ อาการทางจิต ยาที่ได้รับเป็นการแก้ปลายเหตุ เมื่อหมดฤทธิ์ยา อาการทางจิตก็กำเริบขึ้นมาอีก ต้อง พยายามหาสารเสพติดหรือยาตัวนั้นมาเสพอีกเพื่อให้ตนเองหายเครียดโปร่งสบายเรื่อย ๆ จนติดสาร เสพติดนั้นๆ ได้

1.4 สาเหตุอื่นๆ อาศัยอยู่ในแหล่งที่มีการแพร่ระบาดอยู่แล้วการซื้อขายเป็นไปใน ทิศทางที่ง่ายทำให้ มีโอกาสลองยาเสพติดได้ง่าย โดยเฉพาะเยาวชนที่มีความกดดันต่อจิตใจ มีปัญหา ครอบครัวหรือส่วนตัว เช่น เด็กที่ไม่มีความสุขที่บ้าน พ่อแม่แตกแยกกัน พ่อหรือแม่เป็นผู้มีบุคลิกภาพ หรืออุปนิสัยไม่ดี ติดสุราหรือยาเสพติด เด็กที่ขาดความรัก เป็นต้น

2. สภาพปัญหาการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ สรุปได้ดังนี้

2.1 สภาพปัญหาเสพติดการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีการระบาดของยาเสพติดอยู่ในรูปทั้งการค้าและการเสพ ชนิดยาเสพติดที่มีการค้าและแพร่ระบาดในพื้นที่ส่วนใหญ่คือยาบ้า และสุรา มีเครือข่ายยาเสพติดที่ส่วนใหญ่จะดำเนินซื้อขายเฉพาะในกลุ่มที่รู้จักหรือภายในเครือข่าย และมีปัจจัยที่ทำให้มีการขยายวงกว้างในการค้าและเสพยาเสพติดที่ส่งผลให้มีการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องคือ 1) ผู้เสพรายใหม่มีจำนวนมากขึ้นที่พัฒนาดตนเองขึ้นจากผู้เสพเป็นผู้ค้า ผู้ค้าเลี้ยวยาหรือนักค้ารายย่อย โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นหรือเยาวชนที่อาศัยการค้าเพื่อเสพ 2) ผู้ที่ผ่านการบำบัดยาเสพติดที่ไม่สามารถเลิกได้กลับมาเสพเหมือนเดิม มีพฤติกรรมในการเสพเหมือนเดิม 3) นักค้ายาเสพติดจากประเทศข้างเคียงมีการจัดส่งบริการยาเสพติดให้นักค้ายาเสพติดในท้องถิ่นมากขึ้น 4) มีนัก

.....
ค้ายาเสพติดหน้าใหม่รายย่อยมากขึ้นและ 5)มีนักค้ายาเสพติดกลุ่มเดิมหรือกลุ่มผู้ต้องขังที่พ้นโทษมาทำพฤติกรรมเดิม ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

2.2 สาเหตุของปัญหา สรุปสภาพปัญหาในการการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ในทั้ง 4 จังหวัด เมื่อได้มีการสังเคราะห์แล้ว พบว่า สาเหตุของปัญหาการติดยาเสพติด 4 ประการคือ 1) เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ 2) สาเหตุจากการถูกหลอกลวง 3)สาเหตุที่เกิดจากความเจ็บป่วยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ 4)ด้านสิ่งแวดล้อมและครอบครัว เช่น การคบเพื่อนไม่ดี อาศัยอยู่ใกล้แหล่งชุมชนที่ค้ายาเสพติดหรือมีบุคคลในครอบครัวเสพ

2.3 ผลกระทบของปัญหา ผลของการติดยาเสพติดของชุมชนใน การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ พบว่า การที่คนในครอบครัวและในชุมชนติดยาเสพติดส่งผลเป็นวงกว้าง เริ่มจาก0ผลกระทบขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ และผลกระทบต่อตัวบุคคล ครอบครัว ชุมชนสังคม และระดับประเทศ ดังนี้ 1) ผลกระทบในระดับบุคคลและครอบครัวหรือต่อตัวผู้เสพโดยตรงมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้เสพโดยตรง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ร่างกายเสื่อมโทรมลงไปเรื่อยๆ ส่งผลต่อภูมิคุ้มกันต้านทานโรคทำให้ร่างกายอ่อนแอ เจ็บป่วยง่าย ด้านอารมณ์มีการอ่อนไหวนมากขึ้น ผู้เสพจะมีความเกียจคร้านไม่ยอมทำงานไม่ยอมพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ครอบครัวเสียชื่อเสียงต่อวงศ์ตระกูล เป็นที่ครหาของสังคมเป็นที่รังเกียจของสังคมไม่มีใครอยากคบหาสมาคม เพราะกลัวเสื่อมเสียชื่อเสียงไปด้วย และต้องเสียเงินและเสียทรัพย์สินเพื่อไปซื้อยามาเสพ

2.4 ผลกระทบระดับครอบครัวผู้เสพยาเสพติดไม่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ปล่อยปละเลยในการทำหน้าที่ของตนเองทำให้ครอบครัวเดือดร้อนรวมทั้งกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจเพราะเงินส่วนหนึ่งครอบครัวจะสูญเสียไปกับยาเสพติดอย่างไร้ประโยชน์สร้างความเดือดร้อนต่อครอบครัวทำให้ครอบครัวถูกครหา ทำให้ครอบครัวเสียหายชื่อเสียงวงศ์ตระกูล

2.5 ผลกระทบต่อสังคมและชุมชน มีอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น เช่น การลักทรัพย์ การชิงทรัพย์ จนกระทั่งไปถึงคดีหนักร้ายแรง ทำให้ไม่มีคนต่างถิ่นอยากเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนเพราะเกิดความเกรงกลัวต่อความปลอดภัยของร่างกายและทรัพย์สินทำให้ภาพลักษณ์ของชุมชนเสียหาย ขาดรายได้เข้าชุมชน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่รักษาความสงบของบ้านเมืองทำงานหนักมากขึ้น

2.6 ผลกระทบระดับประเทศทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณในการป้องกันปราบปรามบำบัด พันฟูรักษา แทนที่จะนำงบประมาณไปในสิ่งที่จำเป็นอื่นๆ ทำให้ประเทศขาดความมั่นคง คนที่ติดยาเสพติดต้องหาเงินมาซื้อยาเพื่อเสพเมื่อเสพนานๆ จะทำให้ร่างกายทรุดโทรม มีปัญหาสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยเข้ามา รับการรักษาที่โรงพยาบาล รัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณส่วนนี้เป็นจำนวนมาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

[276]

Citation:

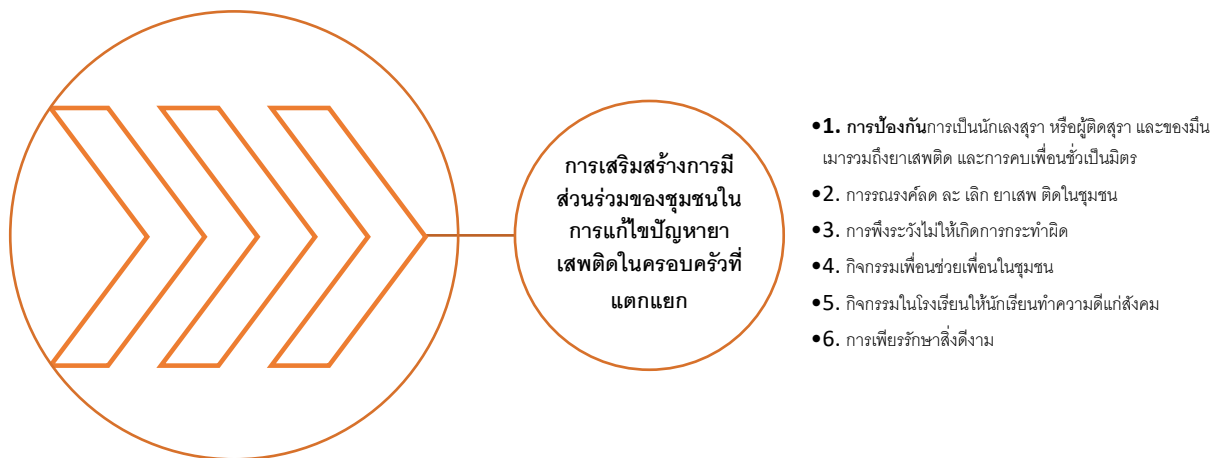
นภสร ศิวารัตน์. (2566).การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (2), 269-280

Sivarat, N., (2023). Fostering Community Participation in Solving Drug Abuse in the Broken Families in the Roi Kaen Sarasin Provincial Group.

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (2), 269-280; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.69>

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ดังนี้

1. การป้องกันการเป็นนักเลงสุรา หรือผู้ติดสุรา และของมีนเมา รวมถึงยาเสพติด และการคบเพื่อนชั่วเป็นมิตร มีวิธีการประยุกต์ใช้กับกิจกรรม ดังนี้ (1) จัดกิจกรรมเข้าค่ายสอนให้เยาวชนทราบถึงโทษและผลเสียของยาเสพติด หลีกเลี่ยงการลองดื่มสุรา สูบบุหรี่ ที่จะนำไปสู่การติดยาเสพติดได้ง่าย ใช้การอธิบายที่ง่ายต่อการเข้าใจในแต่ละช่วงวัย (2) กิจกรรมที่ควรจัดให้มีในสถานศึกษา เช่น (1) การสร้างแกนนำนักเรียนให้สอดคลองดูแลเพื่อนนักเรียนด้วยกันเองในเรื่องบุหรี่สุรา เพื่อป้องกันการติดยาเสพติดตามมา (2) การรณรงค์กิจกรรมไม่สูบบุหรี่ (3) จัดการแข่งขันกีฬาป้องกันยาเสพติด (4) ครูใส่ใจการให้ความรู้เกี่ยวกับภัยที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด
2. การรณรงค์ลด ละ เลิก ยาเสพติดในชุมชน มีสตรึงวังไม่ให้ยาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในชุมชน และพยายามขจัดปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดให้หมดไปกับชุมชน รวมถึงพยายามรักษาสິงที่ดิงงามเอาไว้โดยกระบวนสร้างคามเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยให้ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อการแก้ไขปัญหา และมีการคอยเฝ้าระวังไม่ให้มีปัญหาที่แก้ไขได้แล้วกลับมาเกิดขึ้นอีก
3. การพึงระวังไม่ให้เกิดการกระทำผิด มีวิธีดังนี้ โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดโดยการจัดอบรมหรือเข้าค่าย ให้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดในทุกด้าน ครอบครัวและชุมชนโดยนำชุมชนต้องมีการรณรงค์สร้างแกนนำในการต่อต้านยาเสพติด
4. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนในชุมชน ถ้ามีคนในชุมชนติดยาเสพติด ต้องนำเข้ารับการบำบัดเพื่อเลิกยาเสพติด กิจกรรมบำบัดการติดยาเสพติดด้วยความสมัครใจ จัดโครงการรับคนดีสู่ครอบครัวและชุมชน
5. กิจกรรมในโรงเรียนให้นักเรียนทำความดีแก่งสังคม เช่น กิจกรรม ๕ ส ช่วยกันเก็บขยะ ทำความสะอาดชุมชน โรงเรียน วัด ชุมชน ชุมชนสัมพันธ์ รณรงค์ทำความดีเพื่อสังคม
6. การเพียรรักษาสິงดิงงาม มีการจัดกิจกรรมรณรงค์การทำดีเพื่อชุมชนอยู่เสมอ เช่น กิจกรรมทำความสะอาดชุมชน กิจกรรมทำบุญร่วมสวดมนต์ทุกวันพระหรือทุกเดือน โครงการยกย่องชมเชยคนดีผู้ประพฤติดีในชุมชนเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้คนอื่นปฏิบัติตาม

แผนภาพที่ 2 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก

อภิปรายผล

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ พบว่า มีการประยุกต์กิจกรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมป้องกันปัญหาการติดยาเสพติดคือ ครอบครัวเป็นแหล่งสร้างนิสัยความคิด ความเชื่อค่านิยม และทัศนคติสำหรับครอบครัวที่มีวัยรุ่น อิทธิพลของครอบครัวจึงมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาบุคลิกภาพทั้งทางกายและใจของเด็ก (เดชา ศิริเจริญ, 2552) การเรียนรู้และการปรับตัวทางสังคมของเด็กไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่ได้รับอิทธิพลจากครอบครัว หากครอบครัวมีความบกพร่องก็ย่อมส่งผลต่อสมาชิกในครอบครัวขาดความสมดุล ในครอบครัว มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม นำไปสู่การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น พฤติกรรมเกร ก้าวร้าว ติดยาเสพติดหรือเป็นหนทางสู่การกระทำผิดของวัยรุ่น จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมานงานวิจัยด้านครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นพบว่ารูปแบบครอบครัวมีผลต่อการใช้ยาเสพติดโดยตรงในลักษณะครอบครัวที่แตกแยก ส่งผลต่อความอบอุ่นในครอบครัว (พิชิต บัณฑิต, 2552; ยุพา พูนขำ, ประกายดาว พรหมประพัฒน์, กอบกุล ไพศาล อังพงษ์ และธนภูมิ สามัคคีคารมณ, 2553) และการที่บิดามารดา แยกทางกัน หย่าร้างกัน มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของเยาวชน (วันญญา แก้วแก้วปาน, 2560)

สภาพปัญหายาเสพติดของชุมชนในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ 4 จังหวัดเมื่อได้มีการสังเคราะห์แล้วพบว่า สาเหตุของปัญหาการติดยาเสพติด 4 ประการคือ 1) เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ 2)สาเหตุจากการถูกหลอกลวง 3)สาเหตุที่เกิดจากความเจ็บป่วยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ 4)สิ่งแวดล้อมและครอบครัว เช่น การคบเพื่อนไม่ดี คนในครอบครัวทำเป็นแบบ อย่าง

.....

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกที่ประชากรอาศัยอยู่ใกล้เคียงชุมชนที่ค้ายาเสพติดหรือมีผู้เสพยาเสพติด สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พรศรี พัฒนาพงษ์, 2557) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา พบว่า การแพร่ระบาดของยาเสพติด มาจากครอบครัวที่ไม่มีความสุข หย่าร้าง พ่อเป็นเมียน้อย เครื่องดื่ม แม่เป็นนักพนัน หรือมาจากครอบครัวที่มีช่องว่างระหว่างรุ่น พ่อแม่ไม่เข้าใจกัน สภาพแวดล้อมที่อยู่ร่วมกับการค้ายาเสพติดหรือคนใกล้ชิด จิตใจอ่อนไหว คนขาดความมั่นใจในตัวเองถูกหลอกง่าย และสอดคล้องกับ (วรภรณ์ มั่งคั่ง และคณะ, 2559) ทำการวิจัยปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาของวัยรุ่นชาย ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยความแตกแยกในครอบครัวที่มีอิทธิพลและสามารถร่วมกันใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชน ได้ร้อยละ 13.30 ($p < .05$)

ดังนั้นบุคลากรสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพของวัยรุ่นชายควรตระหนักถึงการประเมินความแตกแยกในครอบครัว และพัฒนารูปแบบ/กิจกรรม วิธีลดความแตกแยกในครอบครัว เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย และสอดคล้องกับ (อุทัย กมลศิลป์ และคณะ, 2556) ได้ทำวิจัยเรื่องกระบวนการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก ปีการศึกษา 2556 ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเกิดจากการที่เด็กชอบทดลอง พ่อแม่ไม่ยอมรับความจริงว่าลูกติดยา พฤติกรรมชอบเลียนแบบดาราหรือสื่อในการโฆษณา หาเพื่อน ปัญหาครอบครัวแตกแยก ถูกหลอก สภาพแวดล้อมของครอบครัวและภาวะเศรษฐกิจทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน ลูกจึงหันไปเสพยา

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 การนำสาเหตุของการติดยาเสพติดของชุมชนในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ 4 จังหวัด ที่ค้นพบบรรจุเป็นแผนเพื่อการป้องกันและบำบัดยาเสพติดของชุมชนใน 4 จังหวัด
- 1.2 การนำผลของการวิจัยที่ค้นพบเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดของครอบครัวแตกแยกชุมชนในชุมชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 2.1 ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมประกอบด้วยวัด บ้าน และโรงเรียน มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน และการสร้างเครือข่ายในระบบพหุภาคี

2.2 ควรมีการมีการส่งเสริมให้พระสงฆ์ชุมชน และองค์กรภาครัฐในภาคอีสานได้มีส่วนร่วมในการสร้างชุมชนปลอดภัยเสพติดและชุมชนเข้มแข็ง

2.3 ควรมีการสังเคราะห์วิธีการประยุกต์กิจกรรมในการจัดการปัญหาเสพติดที่ได้จากผลการวิจัยนี้ไปปรับใช้เป็นต้นแบบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนในภาคอีสาน

เอกสารอ้างอิง

เดชา ศิริเจริญ. (2555). เด็กกับอิทธิพลของครอบครัว. *วารสารนิติศาสตร์*. 3(8). 12-17.

พรศรี พัฒนาพงษ์.(2550). ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พิชิต บัณฑเอก. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน: กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต มหานาค, ปรกยดาพร พรหมประพัฒน์, กอบกุล ไพศาล อังพงษ์ และ ธนภูมิ สามัคคีคารมณ. (2553). การส่งเสริมสุขภาพป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงและปัญหาสุขภาพเยาวชน. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย: กระทรวงสาธารณสุข.

วันญญา แก้วแก้วปาน. (2560). สัมพันธภาพครอบครัวกับปัญหาการกระทำความผิดในวัยรุ่น. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 10 (1), 361-371.

วรารณ มั่งคั่ง, จินตนา วัชรสินธุ์ และ วรณิ เตียวอิศเรศ. (2559). ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง. *วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา*. 11 (2), 54-63.

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, (2554). รายงานประจำปี 2553 สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

อุทัย กมลศิลป์ และคณะ. (2556). กระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในศูนย์การศึกษาครอบครัวและเด็กและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก ปีการศึกษา 2556. *ธรรมศาสตร์*, 17 (1), 59-71.